

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 14.6.2011
COM(2011) 327 окончателен

ЗЕЛЕНА КНИГА

Укрепване на взаимното доверие в европейското съдебно пространство — Зелена книга относно прилагането на законодателството на ЕС по наказателноправни въпроси в областта на задържането

СЪДЪРЖАНИЕ

1.	Цел	2
2.	Какъв е интересът на ЕС в тази област?	3
3.	Връзката между инструментите за взаимно признаване и задържането	4
3.1.	Европейска заповед за арест	5
3.2.	Трансфер на затворници	6
3.3.	Пробация и алтернативни санкции	7
3.4.	Европейска заповед за надзор	8
3.5.	Прилагане	9
4.	Въпросът за предварителното задържане	10
4.1.	Продължителност на предварителното задържане	10
4.2.	Редовно преразглеждане на основанията за предварително задържане/законово определените максимални срокове	11
5.	Деца	12
6.	Условия на задържане	13
6.1.	Настоящи действия на равнище ЕС, свързани със задържането	13
6.2.	Надзор на условията на задържане от страна на държавите-членки	13
6.3.	Европейски правила за затворите	14
7.	Обществено допитване	15
ПРИЛОЖЕНИЯ		17
Таблица 1: Затворническо население в Европейския съюз за периода 2009—2010 г.		17
Таблица 2: Настоящи действия за оказване на подкрепа на равнище ЕС		20

1. ЦЕЛ

Комисията желае да проучи до каква степен въпросите, свързани със задържането¹, се отразяват на взаимното доверие, а оттам и на взаимното признаване и съдебното сътрудничество като цяло в Европейския съюз. Въпреки че за условията на задържане и управлението на местата за лишаване от свобода отговарят държавите-членки, Комисията се интересува от този въпрос поради това, че принципът на взаимното признаване на съдебни решения има основно значение за пространството на свобода, сигурност и правосъдие.

За да може взаимното признаване да се прилага ефективно, между съдебните органи трябва да съществува взаимно доверие. Държавите-членки трябва да познават по-добре системите си за наказателно правосъдие.

В резолюцията си относно пътна карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство², Съветът посочва, че *„Периодът, за който дадено лице може да бъде задържано, преди и по време на съдебното производство, варира значително в държавите-членки. Прекалено дългите периоди на предварително задържане се отразяват неблагоприятно на лицата, могат да засегнат съдебното сътрудничество между държавите-членки и не съответстват на ценностите, към които се придържа Европейският съюз.“*

Съветът прикани Комисията да представи Зелена книга относно предварителното задържане. В отговор на неговото искане Комисията представя настоящата зелена книга, която е част от пакета за процесуалните права.

Зелената книга се отнася до взаимодействието между условията на задържане и инструментите за взаимно признаване, като европейската заповед за арест и предварителното задържане, и поставя началото на обществено допитване на широка основа въз основа на десет въпроса, зададени в настоящата зелена книга.

В Стокхолмската програма³ Комисията се насърчава да обмисли задържането и свързаните с него въпроси: *„Европейският съвет смята, че следва да се положат усилия за укрепване на взаимното доверие и за повишаване на ефикасността на принципа за взаимно признаване при задържане. Следва да се полагат усилия за насърчаване на обмена на най-добри практики и да се подкрепя прилагането на европейските правила за местата за лишаване от свобода, одобрени от Съвета на Европа. Биха могли да се разглеждат и въпроси като алтернативи на лишаването от свобода, пилотни проекти по отношение на задържането и най-добри практики в управлението на местата за лишаване от свобода. Комисията се приканва да обмисли по-нататък този въпрос в рамките на възможностите, предлагани от Договора от Лисабон.“*

¹ Тук „задържане“ се разбира в смисъла на член 5, параграф 1, букви а), б) и с) от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ) след извършване на престъпление, а не за други цели (например задържане на мигранти).

² Резолюция на Съвета относно пътна карта за укрепване на процесуалните права на заподозрени лица или на обвиняеми в рамките на наказателното производство (ОВ С 295, 4.12.2009 г., стр. 1).

³ ОВ С 115, 4.4.2010 г., стр. 1.

В продължение на няколко години Европейският парламент призоваваше Комисията да предприеме действия по различни въпроси, свързани със задържането. В резолюцията си относно Стокхолмската програма⁴ Европейският парламент призовава за изграждането на пространство на наказателно правосъдие на ЕС, което следва да бъде разработено, наред с другото, чрез минимални стандарти за условията в затворите и местата за задържане и общ набор от права на затворниците в ЕС. Това отново е потвърдено в Писмената декларация на Европейския парламент от февруари 2011 г. относно нарушаването на основните права на задържаните в Европейския съюз⁵.

2. КАКЪВ Е ИНТЕРЕСЪТ НА ЕС В ТАЗИ ОБЛАСТ?

За въпросите на задържането, независимо от това дали се отнасят до предварително задържани или до осъдени лица, отговарят държавите-членки. Съществуват основания обаче Европейският съюз да се занимае по-отблизо с тези въпроси, независимо от принципа на субсидиарност.

Въпросите, свързани със задържането, са от компетентността на Европейския съюз, на първо място, тъй като те са аспект, имащ отношение към правата, които трябва да бъдат гарантирани, за да се насърчи взаимното доверие и да се осигури безпрепятственото функциониране на инструментите за взаимно признаване, и, на второ място, тъй като Европейският съюз трябва да отстоява определени ценности.

С цел насърчаване на взаимното доверие приоритетът на Комисията в областта на наказателното правосъдие е укрепване на процесуалните права чрез минимални норми за заподозрените лица или за обвиняемите в рамките на наказателното производство. Наличието на минимален стандарт за защита на индивидуалните права не само ще бъде от полза за хората в целия Съюз, но също така ще насърчи взаимното доверие, което е необходимият противовес на мерките за съдебно сътрудничество, предоставящи по-големи правомощия на прокурорите, съдилищата и разследващите органи.

За тази цел Комисията е разработила пакет от мерки относно процесуалните права на заподозрените лица и на обвиняемите⁶, които ще допринесат за постигане на необходимото взаимно доверие между работещите в съдебната сфера, като същевременно се отчитат разликите между правните традиции и системи на държавите-членки.

Комисията вече подчерта, че спазването на основните права на територията на ЕС е от жизненоважно значение за изграждането на взаимно доверие между държавите-членки. Липсата на увереност в ефективността на основните права у държавите-членки в процеса на прилагането от тяхна страна на правото на Съюза би попречило на

⁴ Резолюция на Европейския парламент от 25 ноември 2009 г. относно Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета — Пространство на свобода, сигурност и правосъдие за гражданите — Програма от Стокхолм (P7_TA(2009)0090).

⁵ Писмена декларация относно нарушаването на основните права на задържаните, на депутати от ЕП (06/2011, 14.2.2011 г.).

⁶ Предложенията ще се отнасят до правото на устен и писмен превод в наказателното производство (Директива 2010/64/ЕС, приета през октомври 2010 г.), правото на информация в наказателното производство, достъпа до адвокат, правото на комуникация през периода на задържането, защитата на уязвимите заподозрени лица и обвиняеми и достъпа до правна помощ.

действието и укрепването на инструментите за сътрудничество в пространството на свобода, сигурност и правосъдие⁷.

Хартата на основните права на Европейския съюз (Хартата на ЕС) задава стандарт, с който всички държави-членки на ЕС трябва да се съобразяват при прилагането на правото на ЕС. Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) постанови, че наличието на неприемливи условия на задържане може да представлява нарушение на член 3 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ). Формулировката на член 4 от Хартата на ЕС е идентична с тази на член 3 от ЕКПЧ, като тези две разпоредби имат едно и също приложно поле и значение. В член 19, параграф 2 от Хартата на ЕС също така се посочва, че никой не може да бъде предаден на държава, в която съществува сериозен риск съответното лице да бъде подложено по-специално на нечовешко или унижително отношение.

Въпреки че правото и наказателните производства на всички държави-членки трябва да отговарят на стандартите на ЕКПЧ и да са съобразени с Хартата на ЕС при прилагането на правото на ЕС, все още съществуват съмнения относно начина, по който тези стандарти се отстояват в ЕС.

3. ВРЪЗКАТА МЕЖДУ ИНСТРУМЕНТИТЕ ЗА ВЗАИМНО ПРИЗНАВАНЕ И ЗАДЪРЖАНЕТО

Условията на задържане могат да окажат пряко въздействие върху безпрепятственото функциониране на принципа на взаимното признаване на съдебни решения. Както предварително задържаните, така и осъдените на лишаване от свобода лица имат право на приемливи условия на задържане. Пренаселеността на затворите и свидетелствата на задържаните лица за лошо отношение могат да подкопаят доверието, което е така необходимо в подкрепа на съдебното сътрудничество в Европейския съюз.

Принципът на взаимно признаване почива на идеята за взаимно доверие между държавите-членки. Съдебните решения трябва да бъдат признавани като равностойни и да бъдат изпълнявани на територия на целия ЕС, независимо от това къде е постановено конкретното решение. Това съждение се опира на презумпцията, че системите за наказателно правосъдие в Европейския съюз дори да не са идентични, са поне равностойни. Съдебните решения обичайно се изпълняват от съдиите в изпълняващата държава. Тези съдии трябва да бъдат уверени, че първоначалното решение е било взето по справедлив начин (т.е. че правата на лицето не са били нарушени в процеса на вземане на решението) и че правата на лицето ще бъдат спазени в пълна степен при връщането му в друга държава-членка.

Без наличието на взаимно доверие в областта на задържането, инструментите за взаимно признаване на Европейския съюз, които засягат задържането, няма да функционират правилно, защото дадена държава-членка може да не желае да признае и изпълни решение, постановено от органите на друга държава-членка. Развиването на по-тясно съдебно сътрудничество между държавите-членки може да се окаже трудно, докато не бъдат положени допълнителни усилия за подобряване на условията на задържане и не се насърчават алтернативни на задържането мерки.

⁷ „Стратегия за ефективно прилагане на Хартата на основните права от Европейския съюз“ (COM(2010) 573).

Редица инструменти за взаимно признаване могат да бъдат потенциално засегнати от въпроса за условията на задържане. Въпросните инструменти са Рамковото решение на Съвета относно европейската заповед за арест, трансферът на затворници, взаимното признаване на алтернативните санкции и пробацията и европейската заповед за надзор.

3.1. Европейска заповед за арест⁸

Европейската заповед за арест налага предаването между държавите-членки на лица, издирвани, за да бъдат съдени и за да изтърпят наказания по влезли в сила присъди, което означава, че тя се отнася както до предварителното задържане, така и до задържането след приключване на процеса.

Европейската заповед за арест се оказва много полезен инструмент, чрез който се гарантира, че престъпниците не могат да се възползват от наличието на граници, за да избягат от правосъдието, особено що се отнася до тежките престъпления и организираната престъпност с трансгранично измерение, но при прилагането на европейската заповед за арест, включително на основния принцип на взаимно признаване, на който тя се основава, основните права трябва да бъдат спазвани. В член 1, параграф 3 от решението относно европейската заповед за арест се посочва, че държавите-членки трябва да спазват основните права и основните правни принципи, в това число член 4 от Хартата на ЕС и член 3 от ЕКПЧ, като съдебните органи не са длъжни да предават лице, когато са уверени, че, отчитайки всички обстоятелства по делото, такова предаване ще доведе до нарушаване на основните права на лицето, произтичащо от неприемливи условия на задържане.

Отношението към задържаните лица, които са предмет на европейска заповед за арест обаче, трябва да се характеризира с минимално равнище на суровост, за да попадне в приложното поле на член 4 от Хартата на ЕС и член 3 от ЕКПЧ. Това условие наскоро беше изтъкнато в производство по европейската заповед за арест, при което предаването се оспорваше на основание на това, че се твърдеше, че условията на задържане в издаващата държава не са подходящи (вж. карето по-долу).

Пример: В скорошно решение (*The Minister for Justice Equality and Law Reform/Robert Rettinger* от 23 юли 2010 г.) по повод на обжалване пред него ирландският Върховен съд отмени решение на ирландския Висш съд за предаване на заподозряно лице, за което има издадена европейска заповед за арест, на издаващата държава. Върховният съд върна делото на Висшия съд за ново разглеждане с указание да вземе предвид целия материал, с който разполага, като извърши щателна проверка с цел установяване дали съществува реална опасност предаденото лице да бъде обект на отношение, противоречащо на член 3 от ЕКПЧ. В решението си ирландският Върховен съд се позовава на редица дела на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ), свързани с условията на задържане, по които ЕСПЧ стига до заключение, че жалбоподателите са били държани при нечовешки и унижителни условия.

В този случай съответно предаването се оспорваше на основания, свързани със задържането, тъй като условията в издаващата държава бяха схванати като неотговарящи на стандартите на Хартата на ЕС и ЕКПЧ.

Проблемите възникват както на етапа преди провеждане на делото, така и след това⁹. Даден съдебен орган може да реши, че подобен свързан със задържането довод е

⁸ Рамково решение на Съвета от 13 юни 2002 г. (ОВ L 190, 18.7.2002 г., стр. 1).

⁹ Вж. Доклад на Комисията относно прилагането на европейската заповед за арест (COM(2011) 175, 11.4.2011 г.).

убедителен в рамките на конкретно дело и да откаже предаването. Дори когато производството не завърши с отказ, „високо[то] равнище на поверителност [да се чете „доверие“] между държавите-членки“ (цитирано като основа на системата на европейската заповед за арест в съображение 10 от рамковото решение) се подкопава, когато съдебните органи трябва непрекъснато да съпоставят това доверие с известни на всички проблеми, свързани със задържането.

Предвид правото на бърз процес, залегнало в член 6, параграф 1 от ЕКПЧ, когато периодите на предварително задържане са прекалено дълги, държавите-членки, изпълняващи европейски заповеди за арест, могат де възразят срещу използването на инструмент, предназначен за бързото предаване на лица, които следва да бъдат съдени, ако след предаването им тези лица рискуват да прекарат месеци наред в чуждестранен затвор в очакване на своя съдебен процес, когато е можело те да останат в домашна обстановка, докато органите на издаващата държава са готови за провеждането на процеса.

3.2. Трансфер на затворници

Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г.¹⁰ за прилагане на принципа за взаимно признаване към съдебни решения, с които се налагат наказания лишаване от свобода, или мерки, включващи лишаване от свобода, трябва да бъде приложено до 5 декември 2011 г. С него се създава система за трансфер на осъдени на лишаване от свобода лица обратно към държавата-членка на тяхното гражданство или обичайно местопребиване (или към държава-членка, с която имат тясна връзка). В член 3, параграф 4 се предвижда, че държавите-членки трябва да спазват основните права и основните правни принципи. Това би спомогнало за улесняване на социалната реабилитация на осъдените лица, като се гарантира, че те изтърпяват наказанията си в собствената си държава.

Пример: Питър е гражданин на държава-членка А. Той е осъден за извършено престъпление в държавата-членка Б, в която се намира обичайното му местопребиване, на 2 години лишаване от свобода. Властите на държава-членка Б могат да го върнат в държава-членка А, за да изтърпи наказанието си, без да е необходимо неговото съгласие.

Лошите условия на задържане или такива, за които има опасност да се окажат под минималните стандарти, заложи в Европейските правила за затворите на Съвета на Европа, може да се окажат пречка пред трансфера на затворници. Осъдените лица, които не желаят да бъдат прехвърлени, могат да твърдят, че в случай на трансфер може да се окажат подложени на нечовешко или унижително отношение.

С рамковото решение се премахва изискването за получаване на съгласието осъденото лице за извършване на трансфера. Това означава, че трябва да се обръща още по-голямо внимание на евентуални нарушения на основните права след извършването на трансфера. По-добър достъп до информацията за условията в затворите и системите за наказателно правосъдие на други държави ще позволи на издаващите държави да вземат предвид всички съотносими фактори преди започването на трансфер.

Съществува риск от използването на трансферите за облекчаване на пренаселеността в затворите на дадена държава-членка, което може да доведе до пренаселеност в

¹⁰ Рамково решение 2008/909/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. (ОВ L 327, 5.12.2008 г., стр. 27).

затворите на друга държава-членка. Това може да стане проблем особено когато в дадена държава-членка делът на затворниците, които са граждани на друга, вероятно съседна, държава-членка, е голям.

Разликите между законодателствата на държавите-членки в областта на изпълнението на наказания лишаване от свобода потенциално създават проблеми за успешното прилагане на рамковото решение. Ако лице бъде осъдено в дадена държава-членка на определен срок лишаване от свобода, който ще бъде изтърпяван в друга държава-членка, за лицето е важно да знае колко точно от това наказание ще трябва да изтърпи в действителност. Държавите-членки имат различни правила относно условното и предсрочното освобождаване¹¹ и това може да се превърне в пречка за трансферите, ако съответното лице в крайна сметка ще трябва да изтърпи по-голямо наказание в държавата-членка, към която го прехвърлят, отколкото наказанието, което би изтърпяло в държавата-членка, в която е било осъдено. Съществува риск в изпълняващата (администриращата наказанието) държава режимът за предсрочно освобождаване да е по-неблагоприятен отколкото в издаващата (налагаща наказанието) държава. ЕСПЧ постановява¹², че, когато случаят го налага, ЕСПЧ не „изключва възможността очевидно по-дълъг *de facto* срок на лишаване от свобода в администриращата наказанието (изпълняващата) държава да породи спор по член 5 от ЕКПЧ (право на свобода и сигурност), вследствие на което налагаща наказанието (издаващата) държава да носи отговорност по този член“¹³.

3.3. Пробация и алтернативни санкции

Рамково решение 2008/947/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г.¹⁴ за прилагане на принципа на взаимното признаване на решенията за пробация и алтернативните санкции трябва да бъде приложено до 6 декември 2011 г.

Рамковото решение се отнася до етапа след провеждане на делото. Чрез него принципът на взаимно признаване се прилага към много от алтернативните на задържането мерки и към мерките за улесняване на предсрочното освобождаване. В член 1, параграф 4 се предвижда, че държавите-членки трябва да спазват основните права и основните правни принципи. Решението за пробация или друга алтернативна санкция ще следва да бъде изпълнено в държава-членка, различна от тази, в която

¹¹ В някои държави-членки съществуват разпоредби за автоматично предсрочно освобождаване на затворниците, в други са налице дискреционни механизми, а в трети съществува комбинация от дискреционни и автоматични разпоредби. Съществуват разлики и в мерките за надзор на извършителите на престъпления, освободени предсрочно от затвора, и във възможността (или липсата на такава), с която разполагат затворниците, за намаляване на срока на наказанието чрез положен труд по време на престоя в затвора. Има също така разлики между държавите-членки по отношение на възможните начини за изтърпяване на наказанията лишаване от свобода. В някои държави-членки е предвидено изтърпяването на наказанията лишаване от свобода да става през уикенда или през нощта, докато в други — това става през деня. За сравнение, тези начини за изтърпяване на наказанията въобще не съществуват в редица държави-членки, в които лишаването от свобода се разбира по-скоро в „традиционния“ смисъл на думата.

¹² Окончателно решение по отношение на допустимостта на молба № 28578/03 от *Szabó/Sweden*, 27 юни 2006 г.

¹³ Вж. Dirk van Zyl Smit и Sonja Snacken, *Principles of European Prison Law and Policy. Penology and Human Rights*, OUP, 2009 г., Глава 8, *Release*.

¹⁴ Рамково решение 2008/947/ПВР на Съвета от 27 ноември 2008 г. (ОВ L 337, 16.12.2008 г., стр. 102).

лицето е било осъдено, и може да бъде изпълнено в която и да е държава-членка, при положение че съответното лице е дало съгласието си.

Пример: Анна е гражданин на държава-членка А, но е на почивка в държава-членка Б. Тя бива осъдена за извършено престъпление в държавата-членка Б на полагането на общественополезен труд вместо на лишаване от свобода. Тя може да се върне в собствената си държава-членка, а органите на тази държава-членка са длъжни да признаят наказанието полагането на общественополезен труд и да надзират изпълнението му от Анна.

Чрез рамковото решение принципът на взаимно признаване се прилага към много от тези алтернативни на задържането мерки и към мерките за улесняване на предсрочното освобождаване. Правилното му прилагане би означавало, че всички правни системи на територията на ЕС ще разполагат с пробационни мерки и алтернативни на лишаването от свобода мерки. Тогава тези мерки може да трябва да се насърчат на равнище ЕС с цел правилното и ефикасното прилагане на разпоредбите от държавите-членки.

3.4. Европейска заповед за надзор

Рамково решение 2009/829/ПВР на Съвета от 23 октомври 2009 г.¹⁵ за прилагане на принципа за взаимно признаване към актове за налагане на мерки за процесуална принуда като алтернатива на предварителното задържане трябва да бъде приложено до 1 декември 2012 г. В член 5 се предвижда, че държавите-членки трябва да спазват основните права и основните правни принципи.

Европейската заповед за надзор се отнася до предварителното освобождаване на етапа преди провеждане на делото. Чрез нея ще може мярка за процесуална принуда, която не включва лишаване от свобода, да бъде прехвърлена от държавата-членка, в която се подозира, че лицето, което не пребивава в нея, е извършило престъпление, към държавата-членка, където въпросното лице обикновено пребивава. Това ще позволи на заподозряното лице да бъде наложена мярка за процесуална принуда в собствената му държава-членка до започване на съдебния процес в чуждата държава-членка, като по този начин се дава възможност в бъдеще предварителното задържане на граждани на Европейския съюз, които не пребивават в съответната държава, да бъде ограничено.

Пример: Ханс, който пребивава в държава-членка А, е задържан и обвинен в извършването на престъпление в държава-членка Б. Неговото дело няма да се разглежда в съда през следващите 6 месеца. Ако Ханс пребиваваше в държавата-членка Б, съдията щеше да бъде по-склонен да го освободи под гаранция, придружена от задължение да се подписва в полицейския участък, но съдията не е склонен да стори това, защото Ханс живее в друга държава-членка и ще се върне в нея преди започване на делото. Съдията се опасява, че Ханс няма да се върне и може дори да избяга. При прилагането на европейската заповед за надзор съдията може да позволи на Ханс да се върне вкъщи, като му наложи задължение да се подписва в полицейския участък, и може да поиска от органите на държавата-членка А да следят за това Ханс в действителност да се подписва в полицейския участък в съответствие с решението на съда в държавата-членка Б.

В решението за европейската заповед за надзор се предвиждат няколко различни вида мерки за процесуална принуда, които могат да се прилагат вместо предварително задържане, като например задължение лицето да информира компетентния орган на изпълняващата държава за всяка промяна в местопребиваването си за целите на получаването на призовки за явяване в съдебно заседание или съдебен процес в хода на

¹⁵ Рамково решение 2009/829/ПВР на Съвета от 23 октомври 2009 г. (ОВ L 294, 11.11.2009 г., стр. 20).

наказателното производство; задължение да не посещава определени населени места в издаващата или изпълняващата държава; задължение да се намира на определено място, в определени часове; ограничение относно напускане на територията на изпълняващата държава; задължение да се отчита в определени часове пред определен орган; задължение да се внесе определена парична сума или да се даде друг вид гаранция или задължение да се подложи на лечение на зависимост.

Системата на европейската заповед за надзор предоставя дискреционни правомощия на издаващата държава, което прави трудно да се предвиди как националните съдилища ще я прилагат и как тя ще взаимодейства с европейската заповед за арест. Възникват въпроси и относно това колко често ще се използва европейската заповед за надзор.

Взаимното доверие е от основно значение за успешното прилагане на европейската заповед за надзор. Съществува риск обаче инструментът да не се използва по еднакъв начин във всички държави-членки, а само между държавите, които си имат взаимно доверие.

Може да се насърчава използването на алтернативни на предварителното задържане мерки. С прилагането на европейската заповед за надзор следва да бъде насърчавано използването на алтернативни мерки, като например надзорът чрез електронни устройства, с цел правилното и ефикасното прилагане на правилата на европейската заповед за надзор от държавите-членки и за ограничаване на предварителното задържане.

3.5. Прилагане

Въпросът дали условията на задържане са такива, че да могат да породят взаимно доверие, за да няма пречки пред прилагането на инструментите за взаимно признаване в целия Съюз, следва да бъде разгледан преди изтичането на срока за транспониране на рамковите решения (съответно през 2011 г. и 2012 г.).

Важно е тези решения да бъдат бързо транспонирани в националните законодателства на държавите-членки и правилно прилагани от тях. Комисията е на разположение, за да предостави на държавите-членки помощ и насоки за добрите практики, и ще продължи, както през 2010 г., да организира регионални семинари по въпросите на прилагането, тъй като те бяха сметени за важен аспект от процеса на прилагане.

ВЪПРОСИ ОТНОСНО ИНСТРУМЕНТИТЕ ЗА ВЗАИМНО ПРИЗНАВАНЕ

1) *Предварително задържане*: Какви алтернативни на предварителното задържане мерки съществуват? Ефикасни ли са? Могат ли алтернативни на предварителното задържане мерки да бъдат насърчени на равнище Европейски съюз? Ако да, то как?

2) *Задържане след приключване на процеса*: Във вашата правна система кои са най-важните алтернативни на задържането мерки (например полагането на общественополезен труд или пробацията)? Ефикасни ли са? Могат ли пробацията и други алтернативни на задържането мерки да бъдат насърчени на равнище Европейски съюз? Ако да, то как?

3) Как мислите, че могат да се отразят условията на задържане върху правилното прилагане на европейската заповед за арест? А върху прилагането на рамковото решение за трансфера на затворници?

4. ВЪПРОСЪТ ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНОТО ЗАДЪРЖАНЕ

Задържането може да бъде разпоредено само когато това е съобразено със задължението за спазване на правото на свобода (член 5, параграф 1 от ЕКПЧ), което е тясно свързано с презумпцията за невинност¹⁶. Член 48, параграф 1 от Хартата на ЕС гласи: „Всеки обвиняем се счита за невинен до установяване на вината му в съответствие със закона.“ В член 6, параграф 2 от ЕКПЧ и в МПГПП¹⁷ също така се съдържат разпоредби относно презумпцията за невинност¹⁸. Предварителното задържане по смисъла на настоящата Зелена книга обхваща времето до произнасяне на окончателна присъда¹⁹. Предварителното задържане е мярка от изключителен характер в съдебните системи на всички държави-членки. То следва да се прилага само когато всички други мерки се считат за недостатъчни. В някои европейски системи предварителното задържане се урежда чрез конституционна норма, в която се отдава предпочитание на свободата в съответствие с презумпцията за невинност. Това ограничава обстоятелствата, при които предварителното задържане е допустимо, и се установяват специални критерии и процедури за неговото използване. Така например то следва да се прилага само след като съдът установи, че е налице значителен риск обвиняемите да избягат, те представляват заплаха за безопасността на обществото, жертвите или свидетелите или съществува риск от възпрепятстване на разследването. Статутът на задържан обвиняем обаче трябва при всички случаи да се следи и възможността лицето да бъде освободено трябва да се преразглежда по време на целия период на разглеждане на делото. Делата на задържаните обвиняеми трябва да бъдат насрочвани с предимство за разглеждане от съд. Принципът на пропорционалност в наказателните дела изисква мерките за принуда, като предварителното задържане или алтернативните на такова задържане мерки, да се използват само когато това е абсолютно необходимо и само за времето, през което е необходимо. Оставено е на националните съдебни органи да гарантират, че по дадено дело предварителното задържане на обвиняем няма да надхвърли разумен период от време и че е съобразено с принципа на презумпцията за невинност и правото на свобода, като същевременно е пригодно и за нуждите на разследването на престъпления.

4.1. Продължителност на предварителното задържане

Прекараното в предварително задържане време е различно във всяка държава-членка. В своята съдебна практика ЕСПЧ посочва, че предварителното задържане трябва да се възприема като изключителна мярка и преимуществено следва да се използват мерки за процесуална принуда, които не включват лишаване от свобода. На практика обаче чуждите граждани често са в по-неблагоприятно положение по отношение на освобождаването под гаранция, тъй като се счита, че за тях има по-голям риск да избягат отколкото за обвиняемите, които са собствени граждани. В резултат на това на други обвиняеми редовно се отказва освобождаване, а оттам те са лишени от правото си на свобода и то само поради факта, че имат по-слаба връзка с юрисдикцията.

¹⁶ Вж. Зелена книга на Комисията относно презумпцията за невинност (COM(2006) 174, 26.4.2006 г.).

¹⁷ Международен пакт за граждански и политически права.

¹⁸ Член 48, параграф 1 от Хартата на ЕС и член 14, параграф 2 от МПГПП.

¹⁹ Също така в повечето държави-членки на ЕС понятието „предварително задържане“ от Зелената книга се използва в „широк“ смисъл и включва всички затворници, които все още не са били осъдени с окончателна присъда.

В някои държави няма законово определена максимална продължителност на предварително задържане. В някои от тях например дадено лице може да бъде предварително задържано за срок до 4 години²⁰. Прекалено дългите периоди на предварително задържане се отразяват неблагоприятно на лицата и моделът на твърде продължителното предварително задържане в дадена държава-членка може да подкопае взаимното доверие.

Съдебните органи трябва да прилагат най-леката мярка за принуда, която е подходяща за случая, т.е. да избират алтернативна на предварителното задържане мярка, ако тя е достатъчна, за да се отстрани рискът лицето да се укрие или повторно да извърши престъпление. Тези органи могат да издадат европейска заповед за арест с цел да се върне издирвано за съдебен процес лице, което е било освободено и на което е било позволено да се завърне в собствената си държава вместо лицето да бъде предварително задържано. Тази възможност може да насърчи съдиите да използват по-рационално предварителното задържане за освобождаването на лица, обвинени в извършването на престъпления, които не пребивават постоянно в тяхната юрисдикция, като така се ограничат периодите на предварително задържане.

Накрая, в член 47 от Хартата на ЕС и в ЕКПЧ²¹ се предвижда, че всеки има право на гледане на неговото дело в разумен срок или на освобождаване преди гледането на неговото дело в съда, като освобождаването може да бъде обусловено от даването на гаранции за явяване в съда.

4.2. Редовно преразглеждане на основанията за предварително задържане/законово определените максимални срокове

Поставя се въпросът дали минималните стандарти по отношение на разпоредбите за преразглеждане на основанията за предварително задържане и/или законово определените максимални срокове на предварително задържане ще подобрят взаимното доверие между държавите-членки.

Правото на бърз процес и на освобождаване преди гледането на делото в съда (освен при наличието на императивни причини за продължаване на предварителното задържане на лицето) е важно право. В някои държави-членки съществуват законово определени максимални срокове на предварително задържане. По член 5 от ЕКПЧ има изискване за съдебен контрол на предварителното задържане, което следва да се тълкува като периодично задължение на органите, компетентни за разследването и преследването, да обосновават редовно продължаването на предварителното задържане на заподозряното лице.

В Препоръка № 2006-13 на Съвета на Европа²² относно предварителното задържане се определят условията за предварително задържане и гаранциите за предотвратяване на

²⁰ Вж. Проучването на тема „Предварително задържане в Европейския съюз, анализ на минималните стандарти при предварителното задържане и на основанията за редовно преразглеждане в държавите-членки на ЕС“ („*Pre-trial detention in the European Union, An Analysis of Minimum Standards in Pre-trial Detention and the Grounds for Regular Review in the Member States of the EU*“), извършено от Тилбургския университет (Нидерландия) и Грайфсвалдския университет (Германия).

²¹ Член 5, параграф 3 от ЕКПЧ.

²² Приета от Комитета на министрите на Съвета на Европа на 27 септември 2006 г.

злоупотребите. В нея се препоръчват мерки за периодичното преразглеждане от съдебен орган на основанията за продължаване на задържането на дадено лице.

Комисията желае да оцени дали наличието на правно задължителни норми, например на минимални норми на ЕС за редовно преразглеждане на основанията за задържане, би подобрило взаимното доверие.

ВЪПРОСИ, СВЪРЗАНИ С ПРЕДВАРИТЕЛНОТО ЗАДЪРЖАНЕ

4) Съществува задължение за освобождаване на обвиняемото лице, освен при наличието на императивни причини за продължаване на предварителното задържане на лицето. Как се прилага този принцип във вашата правна система?

5) Различните практики на държавите-членки във връзка с нормите за а) законово определената максимална продължителност на предварителното задържане и б) редовното преразглеждане на предварително задържане, може да се окажат пречка пред взаимното доверие. Какво е вашето мнение по въпроса? Кой е най-добрият начин за ограничаване на предварителното задържане?

6) Съдилищата могат да издават европейска заповед за арест с цел да се върне издирвано за съдебен процес лице, което е било освободено и на което е било позволено да се завърне в собствената си държава вместо лицето да бъде предварително задържано. Тази възможност вече използва ли се от съдиите и, ако да, как става това?

7) Ще има ли добавена стойност за укрепване на взаимното доверие приемането на минимални норми на Европейския съюз относно максималните срокове на предварително задържане и редовното преразглеждане на такова задържане? Ако отговорът е положителен, как би могло това да се постигне по-успешно? Какви други мерки биха спомогнали за ограничаване на предварителното задържане?

5. ДЕЦА

Децата са в особено деликатно положение, що се отнася до предварителното задържане. Лишаването от свобода оказва особено отрицателни последици върху хармоничното развитие на децата и сериозно пречи на тяхната реинтеграция в обществото. В скорошно проучване²³ се описват разликите в начина, по който се третират децата в различните правни системи. В рамките на ЕС минималната възраст за носенето на наказателна отговорност варира от 8 години в Шотландия до 16 години в Португалия. Като цяло държавите-членки имат специална правна уредба за малолетните и непълнолетните.

На международно равнище бяха предприети редица мерки за защита на правата на децата в наказателното производство, включително що се отнася до задържането. В член 37 от Конвенцията на ООН за правата на детето се предвижда, че арестуването и

²³ Документ, Страсбург, 6 юни 2006 г., РС-СР (2006) 09, „Задържането на младежи и равновесието между образование и наказание — международно сравнение на достиженията и перспективите“ („*Youth custody and the balance between education and punishment — an international comparison of developments and prospects*“).

задържането на дете следва да се използват само като крайна мярка и за най-краткия възможен срок. Децата следва да бъдат третирани по начин, който взема предвид нуждите, диктувани от тяхната възраст, включително чрез отделянето им от възрастните и чрез предоставяне на правото да поддържат контакти със семействата си. Всяко дете, лишено от свобода, има право на незабавен достъп до правна и друга необходима помощ, както и правото да оспорва законността на лишаването си от свобода пред съд или друг компетентен орган.

ВЪПРОС, СВЪРЗАН С ДЕЦАТА

8) Могат ли по отношение на децата да бъдат разработени особени алтернативни на задържането мерки?

6. УСЛОВИЯ НА ЗАДЪРЖАНЕ

В редица съдебни решения на ЕСПЧ се подчертава наличието на нередности в някои затвори на територията на ЕС²⁴. В Стокхолмската програма се посочва, че следва да продължат усилията за насърчаване на обмена на най-добри практики и да се подкрепя прилагането на Европейските правила за затворите на Съвета на Европа. Биха могли да се разглеждат и въпроси като алтернативни на лишаването от свобода мерки, пилотни проекти по отношение на задържането и най-добри практики в управлението на местата за лишаване от свобода.“

6.1. Настоящи действия на равнище ЕС, свързани със задържането

Посредством различни финансови програми²⁵ Комисията подкрепя редица действия, свързани с местата за лишаване от свобода. Тези действия се простират от проучвания на условията в затворите до проекти с практическа насоченост, свързани с образованието, обучението и социалното приобщаване, както и свързани със социалната реинтеграция на бивши затворници.

6.2. Надзор на условията на задържане от страна на държавите-членки

Приличните условия на задържане са предпоставка за реабилитацията на извършителите на престъпления. Няколко доклада относно условията на задържане в затворите на територията на ЕС разкриват, че някои от тях изостават от международните стандарти, в това число от Европейските правила за затворите на Съвета на Европа и Правилата на ООН относно минималните стандарти за отношение към затворниците²⁶.

Стандартите за затворите в Европа се разработват най-вече от Съвета на Европа, включително от ЕСПЧ, Европейския комитет против изтезанията и нечовешкото или унижително отнасяне или наказание и Комитета на министрите. Стандартите, които се съдържат в Европейските правила за затворите, макар и да не са правно обвързващи, са широко възприети.

²⁴ Вж. например решенията по дела *Peers/Гърция* (19 април 2001 г.), *Salejmanovic/Италия* (16 юли 2009 г.), *Orchowski/Полша* (22 януари 2010 г.).

²⁵ Вж. Таблица 2.

²⁶ Препоръка на Съвета на Европа (2006)2 относно Европейските правила за затворите и Правилата на ООН относно минималните стандарти за отношение към затворниците (1995 г.).

Чрез Факултативния протокол от 2006 г. към Конвенцията на ООН против изтезанията и други форми на жестоко, нечовешко или унижително отнасяне или наказание (Факултативният протокол към КПИ) беше създадена нова система за редовни посещения на местата за лишаване от свобода с цел предотвратяване на лошото отношение към задържаните лица. На национално равнище държавите, страни по Факултативния протокол към КПИ²⁷, трябва да създадат или да назначат национални превантивни механизми (НПМ), чрез които да се извършва надзора на затворите.

ЕС и Съветът на Европа съвместно финансират проект за насърчаване на създаването на активна мрежа от национални превантивни механизми в Европа, която да доведе до обмяната на идеи и критичен анализ.

Комисията и Съветът на Европа редовно обсъждат това как по-добре да се координира работата на тези органи за надзор, за да се избегне дублирането на функциите им и да се насърчи взаимодействието помежду им. Националните превантивни механизми считат, че е важно да се срещат редовно в рамките на неформална мрежа, за да обсъждат въпросите на задържането и да обменят най-добри практики в тази област. Ще бъде полезно също така да се насърчават управителите на затвори в Европейския съюз да се срещат редовно. Ясно е обаче, че не е необходимо създаването на допълнителна мрежа на Европейския съюз за надзор на затворите. На двете кръгли маси, организирани с цел среща на националните органи за надзор и управителите, беше изразена нагласата, че добавената стойност на ЕС ще бъде в това да се насърчи по-добро координиране на различните мрежи.

ВЪПРОС, СВЪРЗАН С НАДЗОРА НА УСЛОВИЯТА НА ЗАДЪРЖАНЕ

9) Как надзорът на условията на задържане от страна на държавите-членки може да се насърчава по-успешно? Как ЕС може да насърчава администрациите на затворите да осъществяват близки контакти и да установяват най-добри практики?

6.3. Европейски правила за затворите

Европейските правила за затворите, приети от Съвета на Европа през януари 2006 г., съдържат цялостни насоки относно управлението на затворите и отношението към затворниците. Тяхната цел е да защитават основните права на затворниците по начин, съвместим със законната цел на тяхното задържане, и да гарантират, че условията улесняват реинтеграцията след освобождаването от затвора.

Европейските правила за затворите не са правно обвързващи, въпреки че ЕСПЧ ги използва като отправна точка при оценката на жалби относно условията в затворите. Чрез съдебната си практика ЕСПЧ се стреми да коригира отделните случаи на изключително лоши условия в затворите, но така не може да се постигне еднакво спазване на правилата във всички държави-членки.

Предвид значителния му опит и работа в тази област, Съветът на Европа играе главна роля. Бъдещите действия на Европейския съюз в същата област могат да допринесат за

²⁷ Следните държави-членки са ратифицирали Факултативния протокол към КПИ, считано към 2 февруари 2011 г.: CY, CZ, DK, EE, FR, DE, LU, MT, NL, PL, RO, SI, ES, SE и UK. Следните държави-членки са подписали Факултативния протокол към КПИ: AT, BE, BG, FI, IE, IT и PT.

приемането на равностойни стандарти за затворите, които да осигурят правилното прилагане на инструментите за взаимно признаване, посочени в раздел 3.

ВЪПРОС, СВЪРЗАН СЪС СТАНДАРТИТЕ В ОБЛАСТТА НА ЗАДЪРЖАНЕТО

10) Как по-успешно може да бъде насърчавана работата на Съвета на Европа и на държавите-членки в опита им да прилагат на практика добри стандарти в областта на задържането?

7. ОБЩЕСТВЕНО ДОПИТВАНЕ

Комисията се надява, че настоящата Зелена книга ще достигне до широка публика и ще предизвика интерес в много и различни среди. В настоящата книга се съдържат десет въпроса и Комисията желае да получи обратна информация, коментари и отговори от работещите в следните сфери: съдии, прокурори, адвокати и други юристи, директори на затворнически администрации, хора, работещи в социални и пробационни служби, места за предварително задържане и затвори, академичните среди, неправителствени организации, работещи в свързани сектори, и правителствени органи.

Отговорите следва да бъдат изпратени до 30 ноември 2011 г. на адрес:

**European Commission
Directorate-General Justice
Unit B1 – Procedural Criminal Law
MO59 03/068
B-1049 Brussels
Belgium**

или по електронната поща на:

JUST-CRIMINAL-JUSTICE@ec.europa.eu

Декларация за поверителност

Цел и обхват на обработката на лични данни:

Комисията ще запише и обработи личните ви данни, доколкото те са необходими за последващи действия по предоставените от вас мнения във връзка с общественото допитване. Тези данни ще се обработват в съответствие с Регламент (ЕО) № 45/2001 относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни. Данните ви се записват и съхраняват за времето, през което са необходими последващи действия в контекста на предоставените от вас материали. С цел постигане на прозрачност мненията, включително вашето име и длъжност във вашата организация, ще бъдат разкрити на обществеността, по-специално чрез уебсайта на Комисията на следния адрес: [http://\[...\].](http://[...].)

Право на коригиране и контролиращ орган по личните данни:

За допълнителна информация относно обработката на вашите лични данни или упражняването на вашите права (например достъп до или коригиране на

неточни или непълни данни), моля обръщайте се към: JUST-CRIMINAL-JUSTICE@ec.europa.eu.

Имате правото по всяко време да се обръщате към Европейския надзорен орган по защита на данните на: edps@edps.europa.eu.

ПРИЛОЖЕНИЯ

ТАБЛИЦА 1: ЗАТВОРНИЧЕСКО НАСЕЛЕНИЕ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ЗА ПЕРИОДА 2009—2010 Г.

Статистика: Затворническото население в Европейския съюз

(Източници: Международен център за изследване на затворите — Кралски колеж — Лондонски университет, достъпен на:

<http://www.kcl.ac.uk/depsta/law/research/icps/worldbrief/?search=europe&x=Europe>

и Евростат — Статистика на фокус — 58/2010)

Държави-членки на ЕС Данни от 2009/2010 г.	Затворническо население (общо) (включително предварително задържани лица/ лица задържани под стража)	Предварително задържани лица (процент от затворническото население)	Ниво на населеност (въз основа на официалния капацитет)	Процент на затворническо население (на 100 000 души национално население)	Затворници, които са чужди граждани (процент от затворническото население, вкл. граждани на ЕС, които не са собствени граждани на съответната държава-членка, и граждани на трети държави)	Малолетни / непълнолетни (процент от затворническото население)
Австрия	8 671	23,7 %	102,9 %	103	45,8 %	2,6 %
Белгия	10 501	35 %	118,9 %	97	41,1 %	0,3 %
България	9 071	10,4 %	155,6 %	120	1,9 %	0,5 %
Кипър	831	38,4 %	150,5 %	105	59,6 %	0,6 %
Чешка република	22 575	11,3 %	111,9 %	214	7,3 %	0,7 %
Дания	3 967	34,9 %	96 %	71	21,9 %	0,5 %

Естония	3 436	21,9 %	97,2 %	256	39,4 %	1 %
Финландия	3 231	17,1 %	98,2 %	60	10,3 %	0,1 %
Франция	59 655	27,7 %	118,1 %	96	19,2 %	1,1 %
Германия	69 385	15,5 %	89,0 %	85	26,3 %	3,5 % (от предварително задържаните лица само)
Гърция	11 547	27,4 %	129,6 %	102	43,9 %	4,4 %
Унгария	15 373	29,3 %	127,7 %	153	3,8 %	3 %
Ирландия	4 409	14,9 %	103,7 %	99	10,8 %	2,4 %
Италия	68 795	43,6 %	153 %	113	36,9 %	0,5 %
Латвия	7 055	28,3 %	70,4 %	314	1 %	2,1 %
Литва	8 655	14 %	85,5 %	260	1,2 %	2,5 %
Люксембург	706	47,2 %	99,3 %	139	69,5 %	0,7 %
Малта	583	35,2 %	84,5 %	140	40,1 %	6,1 %
Нидерландия	15 604	36,3 %	86,4 %	94	27,7 %	4,7 %

Полша	82 794	10,3 %	97,4 %	217	0,7 %	0,3 %
Португалия	11 896	19,4 %	98,5 %	112	20,2 %	0,7 %
Румъния	28 481	16,5 %	81,4 %	133	0,7 %	1,6 %
Словакия	10 044	17,4 %	94,6 %	185	1,8 %	0,8 %
Словения	1 385	24,4 %	124,2 %	67	10,8 %	2 %
Испания	73 520	18,7 %	136,3 %	159	35,5 %	0 % (2,1 % под 21 години)
Швеция	7 286	24,7 %	105,4 %	78	28,7 %	0,1 %
Обединено кралство ²⁸						
а) Англия и Уелс	85 206	14,9 %	107,2 %	154	12,9 %	1,9 %
б) Шотландия	7 781	20,2 %	105,2 %	149	3,4 %	1,5 %
в) Северна Ирландия;	1 557	36,8 %	82,7 %	86	8 %	1 %
СРЕДНО ЗА ЕС		24,7 %	107,3 %	137	21,7 %	1,6 %

²⁸ Данните за Обединеното кралство са изложени поотделно за а) Англия и Уелс, б) Шотландия и в) Северна Ирландия поради наличието на три отделни юрисдикции.

ТАБЛИЦА 2: НАСТОЯЩИ ДЕЙСТВИЯ ЗА ОКАЗВАНЕ НА ПОДКРЕПА НА РАВНИЩЕ ЕС

<u>Наименование</u>	<u>Вид на дейността</u>	<u>Описание</u>
<u>Програма за наказателно правосъдие (JPEN)</u>	<u>„Проучване на задържането в ЕС“</u>	<p>Чрез JPEN се финансират проекти, свързани с наказателното правосъдие.</p> <p><u>„Проучването на задържането в ЕС“ се извършва от Института за международни изследвания на наказателната политика към Гентския университет (Белгия) и Тилбургския университет (Нидерландия). То представлява емпирично проучване, което обхваща целия ЕС и се основава на въпросник относно условията на задържане във всички държави-членки. В него се разглеждат условията в затворите, продължителността на периодите на задържане, нормативната уредба на предсрочното освобождаване, здравето на затворниците, наличието на ред (спазване на международните стандарти) и инспекцията и надзора, като проучването съдържа специален раздел относно малолетните и непълнолетните. Предстои да бъде публикувано през лятото на 2011 г.</u></p>
	<u>„Предварително задържане в Европейския съюз“</u>	<p><u>Проучването на тема „Предварително задържане в Европейския съюз, анализ на минималните стандарти при предварителното задържане и на основанията за редовно преразглеждане в държавите-членки на ЕС“ („Pre-trial detention in the European Union, An Analysis of Minimum Standards in Pre-trial Detention and the Grounds for Regular Review in the Member States of the EU“), извършено от Тилбургския университет (Нидерландия) и Грайфсвалдския университет (Германия). В него се съдържат статистически анализ и отделна глава, посветена на всяка държава-членка на ЕС.</u></p>
<u>Пътища за социална интеграция</u>	<u>Европейска конференция за образованието в затворите</u>	<p>През февруари 2010 г. Европейската комисия организира Европейска конференция за образованието в затворите — Пътища за социална интеграция. Резултатите от нея</p>

Програма за обучение през целия живот

&

Програма „Младешта в действие“

Европейски социален фонд

Инициативата на Общността EQUAL и други

Инициативи, насочени към реабилитацията на извършителите на престъпления

Подкрепя професионалната и социалната реинтеграция на бивши затворници

Има за цел да подобри шансовете на бивши затворници за намиране на работа

послужиха за оформяне на писти за бъдещо развитие на образователни модули, предназначени за затворите.

Образованието и обучението са ключови компоненти на ефективните стратегиите за реабилитация, каквито са и мерките за ангажиране на младите хора, изложени на риск. Основните инструменти на ЕС са Програмата за обучение през целия живот и Програмата „Младешта в действие“. Инициативите, които са специално насочени към реабилитацията на извършителите на престъпления, се изчисляват на над 100 отпуснати субсидии на обща стойност от около 12 милиона EUR.

Европейският социален фонд подкрепя както професионалната, така и социалната реинтеграция на бивши затворници. По общо мнение, ако има един най-важен фактор за намаляване на повторното извършване на престъпление, то това е извършителят да разполага с работа при освобождаването му от затвора. За периода 2007—2013 г. са отделени около 10 милиарда EUR за действия за насърчаване на социалното приобщаване на най-онеправданите групи, в които се числят затворниците и бившите затворници.

Инициативата на Общността EQUAL има за цел да подобри шансовете на бивши затворници за намиране на работа. Беше създадена Мрежа за обучение за реинтеграцията на бивши затворници, в която участват 11 държави-членки и която се финансира до началото на 2012 г. Структурните фондове се използват за няколко програми с цел осигуряване на материални условия за професионално обучение в затворите. Става въпрос за инвестиции на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) в области като места за общообразователна подготовка, които се допълват от действия на Европейския социален фонд, предназначени да помогнат за

Проект
„Партньорство II“

Има за цел да се намали
лошото отношение към
затворниците на
национално равнище в
Европа

реинтеграцията на бивши
затворници в обществото.

Европейската комисия, Съветът на
Европа и новосъздаденият
Доверителен фонд за правата на
човека финансират съвместно
голям проект (Проектът
„Партньорство II“), в който се
предвижда финансиране на
Европейския проект „Национални
механизми за превенция“ (European
NPM Project). Главната цел на
проекта е да се ограничи лошото
отношение към затворниците на
национално равнище.